

КОНЦЕПЦІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВИТИ

У тезах на основі педагогічної спадщини та проведених Інститутом педагогіки НАПН України фундаментальних досліджень із педагогічного проектування змісту навчання в різних типах навчальних закладів розкривається система поглядів щодо формування неперервної технологічної освіти в Україні.

Ключові слова: концепція, зміст освіти, технології.

In theses based on teaching experience and conducted by the Institute of Pedagogy of the teaching of basis research desing training content in different types of schools reveals belief system on continuous pedagogical education in Ukraine.

Key words: concept, learning content, technology.

Вступ. Стрімкий розвиток техніки і технологій та постійні зміни на ринку праці висувають усе нові вимоги до людини й підготовки фахівців. Кожна особистість має постійно вчитись і бути готовою до зміни умов своєї діяльності. У зв'язку з цим потребують переосмислення багато усталених поглядів, але не втрачає актуальності твердження Василя Сухомлинського про те, що учитись на людину треба все життя [1].

Складний історичний досвід вітчизняної освіти став передумовою для появи різних освітніх концепцій. Зокрема, реагуючи на виклики часу і зміну освітньої парадигми, в Україні було розроблено Концепцію трудової підготовки учнів, у якій розкривалися погляди щодо підготовки учнів до праці в умовах формування ринку праці. У останні роки активно обговорювався проект Концепції технологічної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів [2], яку було покладена в основу Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти в галузі «Технології» [4]. Кожна із зазначених концепцій так чи інакше пов'язана з актуальними завданнями розвитку особистості та суспільства і функцією людини, але охоплювали вони лише період навчання в загальноосвітніх навчальних закладах.

На нинішньому етапі розвитку суспільства важливо створити систему освіти для Людини впродовж усього її життя.

Мета нашого дослідження: розкрити систему поглядів щодо розвитку системи неперервної технологічної освіти.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи існуючі концепції [3, 4], у процесі педагогічного проектування змісту освітньої галузі «Технології» ми виходили з того, що місією неперервної технологічної освіти є *формування творчої, здатної до інноваційної предметно-перетворювальної діяльності особистості.*

Ця місія досягається шляхом вирішення завдань:

- формування в особистості цілісного уявлення про розвиток виробництва, роль проектування, техніки і технологій у розвитку людини та суспільства;

- ознайомлення із виробничим середовищем, традиційними, сучасними і перспективними технологіями;

- формування здатності розвивати надбання технологічної культури;

- набуття досвіду здійснення технологічної діяльності, партнерської взаємодії і ціннісного ставлення до трудових традицій;

- оволодіння технологічними уміннями і навичками;

- усвідомлення значущості технологій як практичного втілення наукових знань;

- реалізація здібностей та інтересів особистості у сфері предметно-перетворювальної діяльності;

- набуття вмінь оцінювати власні результати предметно-перетворювальної діяльності та рівня сформованості ключових і предметних компетентностей;

- створення умов для розвитку підприємливості, професійного самовизначення і самореалізації особистості.

Педагогічний досвід і фундаментальні дослідження доводять, що найліпші умови для розвитку особистості створюються в творчій діяльності. Тому технологічна освіта насамперед повинна сформувати потребу в творчій праці.

Творча предметно-перетворювальна діяльність ґрунтується на соціальному досвіді та практичних науках, яким повинні відповідати освітня галузь «Технології» і навчальні предмети, дисципліни, курси інтерактивні за своєю суттю.

Зміст освітньої галузі «Технології» поряд з проектно-технологічною компетентністю може і повинен формувати також здоров'язбережувальну, естетичну та загальнокультурну

компетентності; гармонізувати інтелектуальну і фізичну працю; сприяти розвиткові інтересів і здібностей до предметно-перетворювальної, підприємницької та інноваційної діяльності; створювати умови для соціально-професійного самовизначення особистості, подальшої професійної освіти і трудової діяльності].

Зважаючи на існуючі проблеми технологічної освіти характерними рисами сучасної технологічної підготовки мають бути вивчення і задоволення потреб споживачів, ринків праці, товарів і послуг, вирішення найактуальніших проблем людини, суспільства і виробництва, постійне підвищення власної конкурентоспроможності.

Технологічна освіта повинна розпочинатися з дошкільного виховання, бути наскрізною на усіх ступенях середньої освіти і завершуватися професійною підготовкою.

На різних ступенях навчання технологічна освіта має свої особливості.

У дошкільних закладах необхідно ознайомлювати дітей з найпоширенішими в побуті технікою і технологіями, прищеплювати навички безпечного поводження з технічними пристроями.

У початковій школі повинні формуватися інтереси до техніки та технічної творчості, творче ставлення до праці, вміння використовувати ручні інструменти та пристосування, розвивати інтелектуальні здібності та психомоторику, що сприяє гармонійному розвиткові особистості та запобігає переваженню дітей.

У основній школі (гімназії) в процесі проектно-технологічної та інформаційної діяльності, що провадиться учнями від появи творчого задуму до реалізації готового продукту, забезпечується поступове, систематичне поетапне формування проектно-технологічної, інформаційної та підприємницької компетентностей, підготовка учнів до свідомого вибору професії з урахуванням інтересів, здібностей і професійних намірів та потреб ринку праці.

Основна школа покликана забезпечити учням базовий рівень технологічної освіти, опанування ними основ технологічної культури. Учні мають ознайомитися з проектно-технологічною та інформаційною діяльністю, зі світом сучасних професій з опорою на знання з основ наук на рівні предметно-практичної діяльності; залучення школярів до проектно-технологічної, інформаційної,

художньо-трудової та дослідницької діяльності; розвиток в учнів здатності реально оцінювати свої можливості для вибору посилюючих творчих завдань.

Особливістю технологічної освіти у старшій школі є диференціація її змісту, пов'язана з формуванням намірів учнів щодо вибору профілю подальшого навчання, створення умов для професійного і соціального самовизначення, вивчення сучасних технологій, цілісних виробничих циклів, реалізація творчого потенціалу учня у дослідницькій, проектно-технологічній, маркетинговій, інноваційній та інших складових виробничої діяльності.

У старшій школі забезпечується поглиблений рівень технологічної освіти, який передбачає оволодіння знаннями про закономірності проектної, техніко-технологічної та побутової діяльності, спираючись на знання з основ наук; всебічне ознайомлення з професією, що відповідає індивідуальним можливостям учня; формування в учнів здатності мобілізувати свої потенційні творчі можливості в різних видах діяльності.

Змістове наповнення предметів освітньої галузі має прикладну спрямованість і реалізовується головним чином на основі практичних методів навчання.

Системоутворюючою складовою системи неперервної технологічної освіти є проектна педагогічна технологія.

У межах профільного навчання можлива як допрофесійна, так і професійна підготовка старшокласників.

У професійних та вищих навчальних закладах технологічна освіта здійснюється за визначеною спеціалізацією – складовою спеціальністю, що передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну підготовку чи освітньо-наукову програму підготовки.

Висновки. В умовах реформування системи освіти мають зазнати змін вже усталені концептуальні положення, зміст і методика навчання.

На зміну Концепції трудової підготовки учнів і методики трудового навчання учнів розроблено науково обґрунтовані концептуальні положення, зміст і методична система неперервної технологічної освіти.

Новий зміст і методична система технологічної освіти передбачають прогностичне обґрунтування, моделювання, науково обґрунтоване визначення мети та завдань, принципів і педагогічних умов навчання.

Напрями профілізації, зміст навчання за технологічним профілем, спеціалізації повинні задовольняти інтереси особистості і відповідати пріоритетним напрямам інноваційного розвитку України [5].

Зміст технологічної освіти крім досвіду технологічної діяльності людини повинен передбачати набуття досвіду творчої проектної діяльності, що найбільш повно може бути реалізовано через проектно-технологічну діяльність як елемент соціального досвіду людства і сучасної технологічної культури.

Список використаних джерел

1. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: В 5-ти т. – Т. 3 / Сухомлинський В.О. – К. : Рад. шк., 1980.

2. Концепція технологічної освіти учнів загальноосвітніх закладів України / О. Коберник, В. Сидоренко // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2010. – № 6. – С. 3–11.

3. Туташинський В.І Концептуальні засади професійної орієнтації учнів / Туташинський В.І // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – Випуск 31 / за ред. проф. М.С.Корця – К. Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. – С. 281-286.

4. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. Заголовок з екрана.

5. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності». [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. Заголовок з екрана].

УДК 37.046:374.3

О.Ю.Удалова
м. Київ

РОЗВИТОК НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ – ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ

У «Національній доктрині розвитку освіти України» передбачено послідовний перехід від репродуктивної авторитарної освіти до освіти інноваційного, гуманістичного, прогресивного типу, що орієнтується на світові зразки та відкриває можливість для постійного поглиблення знань упродовж всього життя людини. Ці процеси підтримують Організація Об'єднаних Націй, Рада Європи, Організація економічного співробітництва та розвитку, у системі світових процесів модернізації освіти.